

מועצה הנהלת המועצה הלאומית
[מחלקת עניני חינוך]

ס 49 ח 000000

25.4.1929

772

קולטרים; ערך 6, חלק 5, עמ' 234
23.4.1929

דברי נעילה.

שני צירים היו לכירור שאנו עומדים בסיומו: דבר האחד ועתיד ההתישבות בארץ. שילובם של שני הדברים האלה איננו מקרי ואיננו אך פרי הצטרפות שני סעיפים שעל סדר היום. אותה ההכרה שפעמה בכל מה שדובר כאן על ההתישבות, ההכרה שאנו הנו האחראים לעתידה של ההתישבות בארץ, שעלינו הושל התפקיד לדאוג לה, לחשוב את חשבונה. להתריע על הסכנות הצפויות לה ולהתוות לה את הדרך - הכרה זו היא אולי הרכוש העיקרי שהנחילה אחרות העבודה לתנועת פועלי ארץ-ישראל, והיא היא שהיתה הגורם העיקרי של האיחוד הגדול בפתח-תקוה. כאן נעשו כמה נסיונות להגדיר את איחוד פתח-תקוה ולעמוד על מהותו רומני שהמניע העיקרי היה - יצירת כוח מאוחד של פועלי ארץ-ישראל ושל בני בריתם בגולה, אשר יהיה האחראי לעתבה של ארץ-ישראל. המהות היתה - הקמת מכשיר בכיר כוח של התנועה החלוצית אשר ינשים את ההתישבות הגדולה בארץ.

עלינו לזכור כל זאת היום, בעמדנו על סף איחוד חדש. מטרותנו, כאן כן עתה הנו - יצירת הנוף האחראי השלם לעתיד המפעל. את שלמות האחריות לא השגנו בפתח-תקוה, ומאז אנו חותרים אליה, וגם לאחר התנשם האיחוד אשר לפנינו - נוסף לחתור אליה. זכורני: בוועידה החקלאית, ערב ועידת האיחוד, שבה נתקבלה ההחלטה המכרעת על יצירת אחדות העבודה, בתוך איורה כבדת-רצינות אשר מי יתנה את כל הכוח שהיה ספון בה - כשנתקבלה ההחלטה ברוב של 48 לעומת 12 נמנעים, קרא חבר בתוך הדממה שהשתררה: הילד נולד בלי ידו ימים רבים אחרי כן, כששמעתי את קריאתו המחרידה של המשולחי ב'הדבוקה' נוכחתי בקריאה המחרידה הזו. ההרגשה הזאת זרה היא אולי לתכרים שאינם יודעים את מעמד פתח-תקוה. אולם אותה הרגשת הכאב הצורב, אותה הכרת המום שבנו - לנו רבים מאתנו במשך 10 השנים האלה ולא נתנו מנוח. ואם נוצר במשך הזמן באחדות העבודה דור, אשר כאילו, הסתדרו בתוכה וראה אותה שלמה ונוחה - הנה נשארו בתוכנו כאלה, אשר מאנו להרנע, אשר במשך כל השנים האלו, לנו במחנה, נכונים בכל רגע לקול תקיעת השופר הקורא לאיחוד. הרבה דברים נשתנו מאז. אם בפתח-תקוה הוכרו על איחוד כל פועלי או כנוף פוליטיים יישובי אחד, אם הוכרו למפרע על חברותם של העולים החלוצים העתידים שהצטרפותם תהיה הצטרפות מאליה - הנה ביסוד הדבר היתה מונחת ההכרה שכל המחנה כולו, ככל מאת אחוויו, הוא מחנה של אתראים לשליחות התנועה. כיום

פרק י"ב. ס 49 ח 000000

ו היתה הרוח אשר יצרה את אחדות העבודה, לא אבוא להעריך את מפעלה לכל ענפיו. הדבר אינו קל, ולא משום שהמפעל בה ענף ורחב, אלא משום שערך יותר מדי מכריע היה לו לא רק בחיי תנועה - אלא בחיי האישיות של כל פרט ופרט. כי כשם שיש בתוכנו אנשים אשר בחלקם עלה ליצור את אחדות העבודה, כך יש בתוכנו כאלה אשר אחדות העבודה יצרה אותם, העלתה אותם על דרך פתחה לפניהם עתיד. הפלא הגדול שחוללה אחדות העבודה בהוצרה היתה האש שהציתה בלבבות - אש האהבה הגדולה. כי לא מתוך הכרה שכלית בלבד ולא רק בדחיפת מציאות החיים הצטרפו אנשים לאחדות העבודה, אלא מתוך שהתאבה בו בה, התאהבו בצינונת אשר אחדות העבודה חידשה את זורה, התאהבו בפועלים העברי ארץ-ישראלי אשר את דגלו היא הרימה. ולא לשם הערכה סובייקטיבית נאמרים הדברים, אלא כדי לציין פרט הבא ללמד על הכלל, וכדי לעמוד שוב מתוכו על מהותה של תנועתנו. כי סוד הקסם של אחדות העבודה, אשר משך לתנועת הפועלים כחות חדשים, אשר נרף לתוכה שכבות נוער היתה - ההכרה הגדולה על תביעת הבעלות של תנועת פועלי ארץ-ישראל על עתיד האומה ועתיד הארץ, הכרה על רחבות ההיקף של שדה הכבוש אשר לפנינו הפועל - העבודה והארגון, העליה וההתישבות, ההגנה והפעולה הפוליטית, התרבות והמספרות והנוף הנוער - ואחריותו הכוללת של העובר העברי לכל אלה.

פרק י"ב. ס 49 ח 000000

אין אנו מכריזים על איחוד כל-כולל זה. בהרבה נסיונות מרים נתנסינו במשך השנים - ולעומת זה גם ידענו להקים את הארגון המקיף, את ההסתדרות. אולם גם כיום קריאתנו היא לאיחוד כל האתראים! לא רק להפועל הצעיר, אלא לכל הבלתי מפלגתיים אשר לבם שלם עם התעודה הצינונית של הפועל העברי או קוראים להכנס בעול האחריות המאורגנת. וזאת קריאתנו גם להשומר הצעיר. מאתנו צריכה לצאת הכרות מלחמה על פרישתו של השומר הצעיר. לא מלחמה כדי לכבוש אותו, אלא קריאה לו, שיכבוש את יצר ההתברלות שבו, שלא יסתלק מאחריות ולא יפורר אותה, אלא ילכדה וינבירה. עשר השנים שעברו מפיה ועד היום - בעיני הדורות הבאים יראו כהרף עין, כהפסקה קצרה מאוד בדרך האיחוד וההתנבשות של תנועת פועלי ארץ-ישראל. אולם אנו שחינו את השנים האלו, ידענו את כל המרירות, בזכו הכחות והחמצת הכיבושים שנרמה לנו הפסקה זו. אל יקח השומר הצעיר ביום על עצמו את האחריות לתקופה חדשה של עשר שנות פירוד-שווא. הלב חרד למחשבה, כי יתכן שוודי המועצה האחרונה של אחדות העבודה, אשר אחריה תבוא הועידה האחרונה - ערב ועידת האיחוד החדשה בתולדות תנועת הפועלים בארץ.

מ. שרתוק.